

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Ab absurdo probatur, ex vi visionis Dei, nullam creaturam in ipso videri. c.
5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

& ex parte intellectus videntis, si semel est ratio videndi aliud, semper erit: & si semel non est, nunquam erit: idem enim quatenus idem est, semper est natum facere idem, ergo habemus saltem essentiam diuinam clare visam, non esse rationem videndi futura.

Idem de rebus possibilibus monstratur.
Simile Argumentum fieri potest de scientia simplicis intelligentiæ rerum possibilem: ita enim comparantur cum Deo res omnes possibles vt si nihil esset possibile, Deus nihilominus esset, vt disputatione 104. cap. 6. latius ostendimus: quare si homo non esset possibilis, nec alia creatura præter Angelum, tunc eodem modo Deus ab Angelo videretur in se ipso, atque modo videtur: tunc autem non esset ratio cognoscendi aliquid aliud possibile, ergo nec modo; vt de futuris manet probatum.

Idem de libero decreto diuina voluntatis.
Ex dictis inferitur, quia ratione Beati visione clara essentia diuinæ non possunt intueri decretum voluntatis ipsius, quia aliquid producere decreuit: quoniam cum huiusmodi decretum liberum sit, & ita libere Deo conueniat, quanquam ab æterno, vt ab æterno quoque posset in Deo non esse, non potest esse ratio aliqua, aut relatio re ipsa, vel actus elicitus ab essentia, neque quidquam aliud, quam respectus rationis ad futura, vt disput. 80. etiam dicemus: quare ipsa essentia quatenus cum rebus futuris comparatur, nomine relatiuo dicitur a nobis voluntas libera. Cum igitur non aliter appareret videndi ipsam, si nihil aliud esset futurum, quam nunc apparet, consequitur, nunc in ipsa nullum decretum videri: sed nudam essentiam, & nihil aliud esse, videre decretum Dei, quam eius essentiam, & futura cognoscere, quæ ipse decreuisse dicitur.

Possibilia aut futura non cognoscuntur per respectum rationis Dei ad ipsa.
Denique propter respectum rationis essentia diuinæ ad possibilia, aut futura, nec possibile, nec futurum cognosci potest ex eo, quod Deus videatur sub illo respectu. Nam præterquam quod respectus ille non apprehenditur à Beatis, vt superius diximus, etiam si apprehenderetur, non sufficeret: quia cum ille conueniat essentia, ex eo quod res sint aut possibiles, aut future, prius debet intelligi futura res, aut possibilis, quam essentia Dei sub illo respectu; quare potius res ipsæ sunt causa cognoscendi sic essentiam diuinam, quam contra: aut saltem idem est cognoscere rem futuram, & essentiam Dei sub illo respectu. Ergo habemus ex dictis, ex vitalis visionis, qua Deus videtur, quantumvis ea perfecta, & intensa sit, non videri prius aliquid in Deo, neque scientiam neque decretum, virtute cuius, quidquam vel possibile, vel futurum cognoscatur.

Obiectio.
At occurrer aliquis in hunc modum. Essentia diuina est Deo ratio videndi possibilia, & futura, cum tamen solum habeat respectum rationis ad illa: ergo potest Beatis esse ratio videndi & possibilia, & futura: ac proinde Beato videndi ipsam sicuti est, eodem modo ad videndum alia feruire potest. Respondeo, diuersam esse rationem: essentia enim Dei est ipsi ratio videndi creaturas possibiles, aut futuras: non quia obiectum sibi primarie cognitum est & ex vitalis cognitionis eas videat; vt disput. 60. cap. 2. & 3. latius dicemus: sed quia simul est earum omnium cognitio, quas per modum speciei expressæ habet præsentis, at vero Beatis non potest esse essentia diuina pro cognitione, & visione rerum creaturarum, sicut est ipsi Deo, sed tantum

pro obiecto cognito: vt autem dicebamus disput. 38. cap. 4. visio intuitiua de aliqua re haberi non potest per aliam prius visam quæ sit omnino diuersa & non contineat omnem rationem illius. Cum igitur Deus omnino diuersus sit à creaturis, non potest prius visus esse causa, vt illæ videantur.

Nec solum essentia diuina nequit esse causa Beato clare intuenti creaturas; sed neque cognoscendi eas aliquo modo, quoniam Deus in se omnino absoluta res est, nec aliqua relatione secundum se ad creaturas refertur: quare nulla earum cognitio ex Deo viso inferri potest. Et multo melius visio speciei, aut visione alicuius obiecti in mente, & intellectu Angelis, aut hominis, potest ex illa obiectum cognosci licet non videri, vt eodem cap. 4. probatum est quoniam hæc saltem refertur realiter ad obiectum, ratione cuius potest esse via ad cognitionem illius: licet non ad claram visionem.

Atque hinc solum manet argumentum quod pro superiori sententia adduximus: nam quamvis cognitio causæ creatæ ducat nos in cognitionem effectus, sicut etiam contra; hoc tamen primum non contingit fieri cognitione intuitiua: hæc enim non potest fieri medio aliquo prius viso, vt disput. 38. cap. 4. dictum est. Deinde causa creatæ habet ordinem realem ad suum effectum, quare non mirum si ex noticia intuitiua talis causæ clare etiam videatur effectus: at essentia diuina est res omnino absoluta, etiam si à nobis sub conceptu relationis omnipotentia nominetur: ergo prout in se visa, non potest esse ratio videndi aliquem effectum ipsius.

CAPVT V.

Ab absurdo probatur, ex vi visionis Dei nullam creaturam in ipso videri.

26
Iam satis exposuimus causam à priori, ob quam qui Dei essentiam intuetur, ex vi talis visionis nihil creatum possibile, aut futurum in ipso videat. Nunc vero non minus facile, & efficaciter à posteriori, & absurdo idem probare possumus: tres autem rationes potissimum mihi occurrunt, quas in hoc capite sigillatim proponam.

Prima ratio; si aliquæ creaturæ ex vitalis visionis viderentur, ceteræ omnes possibiles, & future viderentur, cum non sit maior ratio, cur vna videatur, quam alia; sed nullus concedit ex vi visionis Dei omnes creaturas videri, alioquin iam Deus comprehendi diceretur ab intellectu creato ergo nulla videri potest. Hac ratione vtitur Paludanus contra præcedentem sententiam, quam ipse secundo loco refert in 4. d. 49. q. 2. art. 1. Porro autem non est maiorem rationem vnius, quam alterius creaturæ, vt in essentia diuina videatur, inductione patet.

Palud.
Primum ex parte essentia diuinæ, in qua dicuntur esse, aut representari, vt videantur, & qua videtur esse ratio. Omnes enim æque sunt, tanquam in cognoscente, eo quod non vnā per aliam sed vnāquamque proximè, & per se cognoscatur; omnes etiam tanquam in causā æquales sunt, aut quia Deus est causa rerum per intellectum & voluntatem; & hoc modo tanquam in causā in ipso esse dicuntur, vt tradit sanctus Doctor infra q. 19. art. 4. aut quia per essentiam suam proximè operatur, & exequitur vt alij putant, & vtroque modo omnes æqualiter in Deo continentur; quia

nec

nec vnam per aliam cognoscit, nec vnam per aliam efficit: non est igitur maior ratio ex parte essentiae diuinæ, ob quam vna videatur, quam alia.

Deinde neque ex parte luminis gloriæ, quam enim lumen aliquod est principium visionis minus intensæ, aliud vero intensioris: omnia tamen lumina sunt eiusdem naturæ, & solum intra eandem speciem, secundum magis & minus differre possunt: intensio vero & remissio intra eandem speciem ex parte principij non potest esse causa videndi hoc obiectum, potius quam illud: sed perfectius, aut minus perfecte idemmet obiectum.

Quidam, qui præcedentem sententiam defendunt respondent differentiam provenire non ex intensione, & remissione, sed ex varietate individuationis ipsorum luminum, ratione cuius varietatis vnum lumen potius hoc obiectum, quam illud manifestat. Sed hoc commentitium est, nam præter gradum intensioris, non videtur, quæ possit esse varietas in lumine, ex qua proveniat, ut hunc potius effectum faciat, quam alium; sicut nec in calore, & alijs formis, quæ intenduntur, & remittuntur: aut certe gratis & sine fundamento illud asseritur: id quod ex sequentibus magis perspicuum fiet.

Alij præterea respondent, vnam creaturam videri, & non aliam, provenire ex varietate visionis intra eandem speciem, secundum quod vna visio perfectior est, alia minus perfecta: hoc enim sufficiens est, ut vnus effectus videatur vna causa perfecte, vna autem causa minus perfecte, idem effectus non videatur: sicut in hac vita nobis contingit: ex eo enim quod eadem specie, & intellectu eandem causam melius cognoscimus, ex illa aliquem effectum colligimus, quem cum minus perfecte causam cognoscebamus, non poteramus cognoscere.

Verum hoc effugium facile potest præcludi: nam si contingit in via ex perfectiori cognitione causæ plures effectus cognoscere, quam ex minus perfecta, non ex sola intensione provenit, sed ex eo, quod causa alio modo nobis apparet, & relatione: denique aliquid in ipsa cognoscitur, quod antea latebat, vel quia comparatione aliarum rerum, vel quia experientia vel alio modo intellectus inuatur. Si tamen eodem modo nobis obijceretur, & ex parte sua nulla esset omnino varietas, non ideo plures effectus ex illa cognosceremus quia intensior eius esset cognitio: intensio enim cognitionis non facit eam nouo modo intelligi: quare nec efficeret nouum effectum ex illa deduci: sed facit, ut attentius ipsam consideremus, & effectus, qui ex illa hoc modo cognita colliguntur perfectius cognoscantur. At cum Beati Deum clare intueantur, sicuti est, & ita essentia diuina eodem modo, & sub eadem prorsus ratione ipsis semper appareat; etiam si visio quam de Deo habent, intensior fiat: non poterunt plures effectus ex illa ab eis cognosci: nihil enim noui in ea ipsis apparere potest, quod antea lateret, vix ex dictis in prima disputatione liquet.

Deinde si ex maiori intensione visionis proveniret, ut perfectior effectus cognosceretur, fieret necessarium, ut alij effectus imperfectiores viderentur: nam si ea visio sufficit ad manifestandum perfectiorem, sufficit ad minus perfectum, quod si

Valquez in 1. part. Tomus I.

ad vnum sufficit, ad omnes etiam minus perfectos sufficit: non est enim maior ratio, quare per illam cognoscatur perfectior, & non cognoscatur minus perfectus: quod si de vno minus perfecto id verum est, de singulis etiam inductione eodem modo dicendum videtur. Hinc tamen sequeretur, omnes species rerum possibiles imperfectiores Angelis, aut hominibus, & infinita etiam individua videri: nam cum omnes beati cognoscant in verbo species rerum, quæ factæ sunt, & supremam Angelorum, aut saltem humanam speciem; sequitur ab ipsis etiam in verbo cognosci omnes alias inferiores species, quæ possibiles sunt, quod si infinita est multitudo specierum infra naturam humanam, aut Angelicam, ut aliqui opinantur; sequitur iam à beato cognosci infinitam specierum multitudinem: aut si illæ infinitæ non sunt, ut infra disput. 106. ostendimus, saltem sequitur infinita individua à Beatis videri, sub vnaquaque enim specie infinita individua fieri possunt.

Imo vero etiam sequeretur, omnia secreta cordis humani, & futuras cogitationes à Beatis videri: hæc enim individua accidentis multo minus perfecta sunt, quam substantiæ: aut saltem si Beati vident aliquas cordium cogitationes, ut orationes, quas ad ipsos fundimus, sequitur omnes etiam videre: quia non est maior ratio, quare ex vi visionis sine peculiari reuelatione vna potius videatur, quam alia.

At respondent aliqui, differentiam illam ut vna creatura potius, quam alia videatur, ex vi visionis essentiae Dei provenire; non ex intensione visionis, sed ex varietate gradus individualis huius, & illius visionis. Verum tamen sicut dixi de lumine, sic etiam videtur de ipsa visione, hoc esse sine fundamento. Nam si gradus individualis non faciat essentiam diuinam secundum se vnijs modis videri, sed solum differentia sit in intensione visionis, non potest ea esse causa cognoscendi varias creaturas. Porro differentiam solum esse in intensione patet, quoniam ipsa essentia diuina eodem modo apparet Beatis, tota videlicet sicuti est, nec diuersitas aliqua in ipsa apparere potest: ergo varietas solum potest esse in intensione circa idem.

Et certe si ex parte rei cognitæ diuina essentia tanquam primum obiectum; eodem modo videtur, eodem etiam modo erit causa, aut non erit, ut alia cognoscantur, ex eo quod ipsa videtur; idem enim in quantum idem, semper facit idem. Quod si propter peculiarem aliquem modum visionis, qui ad intensiorem non pertineret, hæc potius, quam illa species videretur, cum tamen diuina essentia in se eodem modo appareret; certe ipsa essentia diuina non posset esse ratio tanquam obiectum primum cognoscendi potius hanc naturam creatam, quam illam, quia eatenus est primum obiectum, & ratio cognoscendi, quatenus talis apparet; ergo si eadem semper apparet; aut non est ratio cognoscendi diuersa, sed illa aliunde cognoscuntur, aut est ratio cognoscendi omnia.

Hoc argumentum probat etiam contra eos, qui ponunt abique ratione relationem ex natura rei in Deo ad creaturas possibiles. Nam ille respectus semper eodem modo apparet videnti Deum, quod si verum esset (ut quidam asserunt)

Intensior visio non manifestat effectum perfectiorem.

30

Aliquorum placuit.

Refellitur.

Diuersitas individualis visionis, vel luminis non manifestat diuersas creaturas in Deo.

31

Nequit in Deo esse respectus realis ad creaturas.

possa

Lumen glorie semper eiusdem speciei est.

Responsio quorundam.

Refellitur.

28. Aliorum effugium.

Præcluditur.

Sola intensior cognitio causæ non manifestat plures eius effectus.

29

posse essentiam Dei videri sub respectu ad creaturas in vniuersum, & deinde sub respectu ad creaturas singillatim; fatendum esset diuerso modo videri, & priori illo modo aliquid Dei latere, quod est absurdum. Nam dum videtur respectus distincte ad singula; aliquid in obiecto apparet, quod non apparebat quando videbatur respectus ad omnia in genere, & confuse, vt inductione in alijs obiectis videre licet. Ex quo etiam inferitur falsum esse id, quod aliqui dicunt, & nos supra memorauimus, nempe Beatis dari diuersa lumina, vt plures, aut pauciores intueantur in Deo creaturas, diuersa inquam lumina, non in intensione, sed in modo indiuiduo, quem vocare possumus extensionem: nulla enim diuersitas excogitari potest in lumine, nisi secundum intensiorem.

Nam habitus qui est principium cognitionis, non potest esse diuersus alio modo, quam secundum intensiorem: si semper est principium videndi in obiecto idem, secundum eandem rationem. Sic enim nulla alia potest esse in visione varietas, quam intensiorem: ac proinde neque in lumine, quod est principium illius, alia varietas, quam intensiorem esse poterit. Cum igitur quacunque visione clara Dei Deus appareat idem, & eodem modo ex parte sui, & ita in visione ipsius alia varietas esse nequeat, quam intensiorem, vt supra probatum est: efficitur vt in lumine, quod est principium illius, alia etiam varietas esse non possit, quam intensiorem.

Tertia aliam respon-

Refutatur.

Eiusdem speciei est lumen omnium Beatorum.

Secunda ratio.

S. Thomas.

33

Præterea alij hoc argumento oppressi respondent, in beatis dari lumina gloriæ diuersa secundum speciem, vt ita defendant visiones, quas de Deo habeat specie quoque differre, qua ratione difficile non erit, intelligere, vna visione plures, aut pauciores species rerum possibiles, aut futuras videri, quam alia. Hoc tamen commentitium est, nam cum lumen gloriæ virtute sua primarie Dei essentiam respiciat, ad quam videndam intellectum fecundat; & cum essentia Dei in se ipsa visa, sicuti est, eadem prorsus beatis omnibus appareat, nec possit varie ab ipsis videri; necesse est, vt lumen vnicum sit, hoc est vniuersum, & eiusdem naturæ specificæ in omni intellectu: alioquin opus esset asserere, ipsas visiones essentia diuinæ in beatis specie differre, quod est ridiculum, & absurdum.

Secunda ratio, Si indiuidua futura in verbo viderentur, quo plura aliquis videret, perfectius etiam essentiam diuinam intueretur: vt docere videtur S. Thomas 3. p. q. 1. o. 41. 2. ergo contingere posset, vt aliquis, qui æqualia merita haberet cum alio, magis esset beatus, quam ille. Quia interdum fit, sicut etiam auctores præcedentis sententiæ docent, vt vnus beatus æqualis meriti cum alio plura videat indiuidua, aut orationum, quæ ad ipsum fiunt, aut eorum, quæ ad statum ipsius quodammodo pertinent: vt fundatores religionum: quod si ita est, & omnia illa singularia in essentia diuinæ ex vi visionis illius videntur; sequitur, eos melius etiam ipsam essentiam diuinam intueri: ac proinde beatiore esse: cum tamen sint æqualis meriti: nam in visione Dei excogitari non potest alia diuersitas, quam intensiorem, & remissionis, ex qua necesse est, vt proueniat eis etiam differentia videndi hoc potius, quam illud, plura indiuidua, quam pauciora. Porro autem

aliam diuersitatem esse non posse, quam intensiorem, constat, quia ex parte Dei cum sit res simplicissima, id ipsum, quod vni apparet, ab alio etiam eodem modo videtur: alioqui in essentia Dei esset aliqua varietas ex natura rei, quod est absurdum; vt disp. 48. prædictum est. Quare non satis intelligo, qua ratione verum esse possit id, quod ait S. Thom. quest. 8. de veritate artic. 4. ad 12. nempe in Dei essentia quasdam creaturas esse magis manifestas, quam alias, quæ magis latent in illa. Respondent tamen aduersarij, compensari à Deo visionem illorum singularium, quæ videtur vnus, cognitione aliorum, quæ alteri communicatur. vt ita sint pares in beatitudine, qui in merito fuerunt æquales. At hoc friuolum est: nam si videntur singularia ex vi luminis, & visionis essentia diuinæ secundum se, & hæc æqualiter à duobus videtur, necesse est eadem omnino singularia, quæ ab vno videntur, ex vi talis visionis ab altero quoque videri: idem enim quatenus idem semper facit idem: quare si fundator religionis visione, vt quatuor diuinæ essentia videt omnia singularia suæ religionis, & orationes, quæ ad ipsum fiunt, alius etiam qui in eodem gradu Deum videt eadem singularia videre debet, non alia: aut fatendum est id, quod contendimus, nempe hæc omnia non ex vi visionis essentia diuinæ, sed peculiari reuelatione à beatis videri. Denique sequitur, visionem, qua Christus videt Deum esse infinitam intensiorem. Si enim quo plura obiecta aliquis videt, perfectius intuetur Deum, videns infinita, infinitè etiam videbit Deum; si augmentum fieri debet in intensiorem visionis: alio namque modo fieri nequit, vt ost. n. est.

Tertia ratio contra eos, qui docent posse dari diuersa lumina gloriæ secundum speciem, non minus efficax est, nam qua ratione ex vi visionis diuinæ essentia, aliquæ videntur creaturæ, sequitur omnes videri posse, cum nulla videatur esse repugnancia, vt mox apparebit. Respondet S. Thom. art. 8. ad 3. maius quid esse videre essentiam, & ex vi illius videre omnia possibilia, quam solam essentiam intueri: ac proinde non sequitur, de facto omnia videri in essentia, si ipsa clare videtur. Hæc solutio licet adhibeatur à S. Thom. ne argumentum probet de facto omnes creaturas à beatis videri; ex eadem tamen potest responderi, ne probet etiam de potentia absoluta id fieri posse: nam si maius est videri essentiam, & in ea aliquas creaturas, quam ipsam nudam videre, vel cum paucioribus creaturis: efficitur, quo plures in ea videnda sunt, eo debere visionem esse maiorem, ac proinde etiam lumen gloriæ, quod est principium illius maius esse debere. Nam quousque veniamus ad cognitionem infinitarum creaturarum, visio ipsa & lumen in infinitum crescere debent: non potest visio aliqua, aut lumen gloriæ esse infinitum: ergo neque eius virtute in essentia diuinæ possunt infinita videri.

Cæterum, vt dixi, nihil ob stare videtur, quo minus dicamus infinitas creaturas cognosci posse, si ex vi visionis vna videatur. Primum nihil obstat videri omnes, quia sint infinitæ, vt falso putauit Richardus Scot. in 3. d. 14. q. 2. §. Contra istud: nam si nihil obest, quo minus essentia Dei, quæ infinita est secundum esse, cuius infinitas longe maior, & dignior est, quam multitudinis, clare videatur; nihil obesse poterit, quo minus infinita multi-

S. Thomas.

Aduersario, in responsio.

34. Coniunctum.

Ratio facta confirmatur.

Tertia ratio ad rationem.

Responsio S. Thomæ.

35

Ex vi visionis illa De, videri possunt infinitæ creaturæ si potest vna.
Richardus Scotus.

Gregorius.

36

Si infinita
creatura vi-
deretur non
esset necessa-
rium lumen
infinitum.

Obiisio
tamen.

Soluiur.

37

multitudo rerum ab intellectu finito videri possit: verumque enim non propria virtute intellectus, sed virtute luminis superioris fieri debet. Quocirca Greg. in q. 4. prolog. ar. 2. in probatione 2. concl. statetur libenter, posse Deum, & omnes creaturas eadem notitia clare videri. Deinde id non repugnat, quia sit necessarium dari lumen infinitum secundum intentionem, ut ex argumento superius facto colligi videtur, primum, quia in sententia eorum, qui dicunt, dari lumina diuersa secundum speciem, facile dicere possemus, ad videndum diuinam essentiam, cum omnibus creaturis maius requiri lumen gloriæ, quam ad videndum solam essentiam, non tamen propterea requiri infinitum secundum intentionem, sed quoddam lumen peculiare specie diuersum à ceteris omnibus. Cum vero obijciatur hoc modo, ad videndum essentiam cum decem creaturis maius lumen requiritur, quam ad videndum cum duabus, & quo plures videri debent, maius lumen est necessarium: ergo ad videndum infinitas, infinitum requiritur; ita respondeo, argumentum probaret, si intra eandem speciem deberet fieri maius luminis incrementum, quo plures creaturæ essent cognoscendæ; si tamen datur lumen aliquod alterius speciei satis est, si ad illud prædicta enumeratione ascendamus: ut quo plures videntur, eo perfectius lumen requiratur, sed ut infinita videatur, aliud lumen omnino diuersum necessarium sit. Simile argumentum fieri solet hoc pacto, ad videndum perfectiorem aliquam naturam maior virtus requiritur ergo ad infinitam qualis est Deus requiritur infinitum: nullus tamen roboris est, quia satis est, si detur lumen aliud diuersæ speciei, quo essentiam Dei videre possimus: ideo dixi hanc rationem vim habere in opinione eorum, qui dicunt, dari posse diuersa lumina secundum speciem.

Ceterum etiam si dicamus, diuersa lumina non dari, sed vnicum solum esse secundum speciem; ex illa enumeratione tantum sequitur, dari infinitum lumen secundum intentionem, & infinitam visionem eodem modo: at hoc non tam aperte repugnare videtur, ut colligitur ex ijs, quæ diximus, disp. 6. c. 1. Adde, quod si ad videndum essentiam diuinam cum vna creatura requiritur certus gradus intentionis, & ad videndum plures requiritur intensius, & sic in infinitum; sequeretur, Christum habere lumen infinite intensum, quia videt infinita indiuidua futura, ut 3. p. q. 10. ar. 2. dicitur.

Quod si obijciant, hic sequi peculiare absurdum, nempe Deum à beatīs comprehendī, si detur lumen infinitum, dico alia via melius euitari hoc absurdum, quam si negemus posse dari infinitum lumen: nempe negando ex vi visionis Dei vllam creaturam videri: si enim hoc verum est, optime sequitur, Deum à beatīs comprehendī non posse, at negare infinitum lumen ea solum ratione, ne sequatur id, quod inde inferre contendimus, scilicet ne Deus comprehendī dicatur, est manifesta petitio principij: adducitur enim pro ratione, tanquam absurdum id, quod ex argumento inferre volumus.

Ad Greg.
testimonium
respondetur.

38

Hactenus disputatum est contra tertiam sententiam, ex qua solum supererat, ut responderemus testimonij Patrum. Ex illis tamen nunc ad Gregorium respondeo, ipsum non asserere, ex vi visionis creaturas in verbo videri, imo neque dicit aliquo modo cum ipso cognosci, sed solum as-

firmat à beatīs cognosci in beatitudine, non tantum propinquos, & alios in hac vita notos, sed etiam reliquos omnes bonos aliqui sibi antea ignotos: probat vero à maiori, quia si conceditur illis videre Deum, qui omnia nouit, à fortiori concedetur illis, reliquos etiam cognoscere: sed non ait, quia ipsos in scientia Dei intueantur, hoc enim impossibile esse iam satis monstratum est.

Ad Concil. Senonens. quod provinciale est, nec confirmatum respondeo, Patres ibi solum definire, sanctis in patria notas esse nostras orationes, ut ita tuto eos deprecari possumus; quod vero dicit, totum illud in Deo, tanquam in speculo illucescere, & apparere, non definit, sed pro ratione affert. Neque vero dicit in Deo videri ex vi visionis illius, sed tanquam in speculo; quod nos concedimus: quia instar speculi se habet, ut manifestet alia, id quod non ex vi visionis ipsius, sed reuelatione peculiari facit, propter quam speculum voluntarium dicitur à Theologis cap. sequenti allegandis: imo vero in speculo materiali non ideo dicuntur res apparere, aut videri, quia ipsum videatur (sed neque aliquid intra ipsum existens videri, iam demonstrauimus disp. 38. capit. 4.) quocirca etiam si ipsum speculum non appareret, si in eo refrangerentur species, res aliæ viderentur.

In hoc igitur comparat essentiam diuinam speculo, quod sicut speculum est causa cognoscendi res, quia ab ipso species earum per refractionem deriuantur, etiam si species ipsas non intueamur, ex eo quod speculum videatur; ita diuina essentia reuelans beatīs alia, facit ea videri, non quia ipsa videatur. De testimonij vero August. & Bernardi sequenti disp. dicemus. Hoc eodem modo intelligi potest id, quod docet August. lib. de triplici habitaculo in 9. to. c. 6, ubi ait in Deo veluti in speculo nos intueri alias res, & nosmetipsos: de Augustini tamen, & Patrum testimonij sequens disputatio instituenda est.

CAP. VI.

Nullam creaturam ex vi visionis Dei, sed peculiari reuelatione videri, verior sententia est.

EX confutatione prædictarum opinionum facile colligi potest verior sententia, quæ duo asserit: vnum est, nullam creaturam in Deo ex vi visionis ipsius videri: alterum est, peculiari reuelatione aliquas creaturas possibiles, aut futuras à Beatīs cognosci, non eadem visione simul cum diuina essentia, sed diuersa. Priorem partem sequitur Bona. in 3. d. 14. ar. 2. q. 1. in fine, Scotus q. 2. §. Sed si ista via, Gab. q. 1. a. 1. nota 3. Almat. q. 1. a. 1. Maior q. 3. & idem in 4. d. 49. q. 1. 6. Marf. in 3. q. 1. ar. 2. 2. p. art. satis post medium, Okum in 4. q. 1. 3. ar. 2. Petrus Alliacensis in 1. q. 12. in hanc sententiam referri potest ex Thomistis, Paludan. in 3. d. 49. q. 2. art. 2. ubi impugnat opinionem præcedentem, quam ipse secundo loco enumerat, & tandem asserit, ex vi visionis Dei non necessario videri creaturas. Quinimo ex doctrina S. Th. infra q. 57. ar. 5. efficaciter confirmatur, & in alijs locis allegatis c. 2. oppositam videatur docere, asserit enim mysteria fidei nostræ ab Angelis beatīs in verbo cognosci, secundum quod Deus voluerit reuelare, & eo plura quo superiores sunt, quia perspicacius vident essentiam Dei. Subdit

Y 4

vero

Ad Concil.
Senonense.

August.

Bonauent.
Gabri.
Scot.
Almat.
Maior.
40
Marf.
Okam.
Alliacensis.
Paludan.

Fauet S.
Thom.